

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Haapsalu Linnavalitsus
erko.kalev@haapsalulv.ee
Posti tn 34
Haapsalu linn
90504, Lääne maakond
75012802

04.02.2026 nr 11.3-1/26/482

FINANTSKORREKTSIOONI OTSUS

Riigi Tugiteenuste Keskus teeb finantskorrektsiooni otsuse Haapsalu Linnavalitsuse projektile nr 2021-2027.4.08.24-0048 „Kaasava hariduse rakendamine Haapsalu linnas“.

Projektiga seotud kuludokumentide kontrollimisel on ilmnunud, et koolidele arvutite ostude summeerimata jätmisega on toetuse saaja rikkunud riigihangete seaduse § 28 lõiget 2 ning jätnud avatud hankemenetluse korraldamata.

Rakendusüksus otsustab:

1. kohaldada rikkumisele 25% finantskorrektsiooni määra;
2. vähendada projekti abikõlblike kulusid ja eelarvet **9521,20 euro võrra**, millest toetus moodustab 8093,02 eurot ja omafinantseering 1428,18 eurot;
3. muuta projekti taotluse rahuldamise otsuse punkti 2 järgmiselt: „Projekti abikõlblike kulude kogumaksumus on 105 781,40 eurot, millest toetuse piirmäär on kuni 85% ja omafinantseering vähemalt 15% abikõlblikest kuludest. Maksimaalne toetuse suurus on 89 914,19 eurot mis hõlmab Euroopa Regionaalarengu Fondi toetust kuni 70% ning riigipoolset kaasfinantseeringut 15% abikõlblikest kuludest.“.

Otsus koosneb järgmistest osadest:

[õiguslikud alused](#), [asjaolud ja selgitused](#), [finantskorrektsiooni põhjendused](#), [korrektsioonimäär](#), [rikkumise summa ja eelarve vähendamine](#), [ärakuulamine](#), [vaidlustamine](#).

ÕIGUSLIKUD ALUSED

- Perioodi 2021-2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi ÜSS) § 28;
- Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi ÜM2022) § 34 lg 1 p 2, § 35 lg 1, § 36;

- Vabariigi Valitsuse 01.09.2014 määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *ÜM2014*) § 22 lg 3 p 2;
- haridus- ja teadusministri 16.11.2023 määruse nr 43 „Kaasava hariduse põhimõtete rakendamine perioodil 2021–2027“ (edaspidi *meetme määrus*) § 26;
- Riigi Tugiteenuste Keskuse (edaspidi *RTK* või *rakendusüksus*) 07.03.2025 toetuse taotluse rahuldamise otsus nr 11.3-1/25/1385 (edaspidi *taotluse rahuldamise otsus* või *TRO*) punkt 11;
- riigihangete seaduse (edaspidi *RHS*) § 28 lg 2.

ASJAOLUD JA SELGITUSED

1. Haapsalu Linnavalitsus kavandas projekti raames soetada üldhariduskoolidele 40 süle- ja 56 tahvelarvutit ja lisaks Haapsalu Noorte Huvikeskusele ühe sülearvuti. Projekti eelarves nähti selleks ette 37 624,60 eurot (käibemaksuga).

2. Sülearvutite ostuks koolidele avaldati 06.06.2025 kodulehel alla lihthanke piirmäära jääva hanke [teade](#)¹. Arvutite kogust hanke tehnilises kirjelduses kindlaks ei määratud, vaid lähtuti hanke eeldatavast maksumusest. Veebilehe kaudu esitas hankedokumentatsiooni väljastamiseks päringu neli ettevõtjat, kuid tähtjaks 16.06.2025 laekus kaks pakkumust. Ühe arvuti madalaimast maksumusest lähtuvalt sõlmiti **30 sülearvuti** ostuks hankelepings aktiaseltsiga Datel. Rakendusüksusele on toetuse saaja sülearvutite ostu kohta esitanud projekti tegevuse 7 *Sisustuse või seadmete ostmise* raames kuludokumendi (edaspidi ka *KD*) 4, mille käibemaksuta maksumus 19 020 eurot jääb alla lihthanke piirmäära.

3. Tahvelarvutite ostuks koolidele avaldati kodulehel alla siseriikliku piirmäära hanke [teade](#) 27.10.2025. Tähtjaks 07.11.2025 esitasid pakkumuse kolm ettevõtet². Soodsaima maksumuse ja lühema tarnetähtaja alusel sõlmiti hankelepings³ **52 tahvelarvuti** ostmiseks osaühinguga Digistep. Rakendusüksusele on selle kohta projekti tegevuse 7 *Sisustuse või seadmete ostmise* raames esitatud KD 10⁴ käibemaksuta summas 10 231 eurot.

4. Summeerides punktis 3 toodud summa punktis 2 toodud sülearvutite käibemaksuta maksumusega, jääb projekti raames tehtud arvutite ostude tegelik maksumus alla lihthanke piirmäära⁵.

5. Haapsalu Noorte Huvikeskusele kavandati sülearvuti osta projekti tegevuse 13 *Huvikoolides läbiviidavad tegevused (kuni 20% taotletava toetuse ülempiirist)* raames. Toetuse saaja antud info kohaselt soetati huvikeskusele arvuti tegelikult siiski otsuse punktis 2 nimetatud hanke ja tegevuse 7 raames. Sellest tulenevalt käsitleb rakendusüksus otsuses ainult tegevuse 7 raames tehtud arvutite ostmise kulud.

6. Riigihangete registri (edaspidi *RHR* või *register*) andmetel on Haapsalu Linnavalitsus sülearvutite ostmiseks läbi viinud riigihanke nr 291524 „Sülearvutite ostmise Haapsalu linna koolidele“. Vastav hanketeade avaldati RHRis **11.04.2025**, pakkumuste esitamise tähtaeg oli

¹ Tegemist oli teise, korduva teatega. Esimene teade avaldati 07.05.2025 tähtjaga 20.05.2025 ja selle tehnilises pakkumuses oli sülearvutite arv määratud, kuid hange kuulutati ebaõnnestunuks, sest kõik esitatud pakkumused (3) ületasid oluliselt hanke eeldatava maksumuse.

² Pakkumused esitasid Datagate OÜ, Galador Grupp OÜ ja Digistep OÜ.

³ Müügileping nr 5, 18.11.2025, allkirjastatud 22.12.2025.

⁴ Digistep OÜ arve 154609 (25.11.2025), käibemaksuta summas 10 231 eurot.

⁵ Arvutite maksumus kokku käibemaksuta 19020 + 10 231 = 29 251 eurot. RHS § 14 lg 1 p 1 kohaselt on lihthanke piirmäär asjade või teenuste hankelepings korral 30 000 eurot.

29.04.2025 ja hange viidi läbi avatud hankemenetlusena. Edukalt pakkujalt MarkIT Holding Aktsiaselts osteti koolidele e-eksamite läbiviimiseks 100 sülearvutit käibemaksuta summas 62 422,50 eurot.

7. Toetuse saaja sai projekti osas taotluse rahuldamise otsuse enne hanke nr 291524 registris väljakuulutamist. Seega pidi selleks hetkeks olema teada, et arvuteid ostetakse lisaks nimetatud hanketele ka projekti raames. Kuna sülearvutid ja tahvelarvutid on oma olemuselt samalaadsed, siis oleks pidanud projektis kavandatud (ja hilisemalt kahe väikehankena soetatud) süle- ja tahvelarvutite kogused ja eeldatavad maksumused summeerima hanke nr 291524 raames ostetavate arvutite koguse ja eeldatava maksumusega. **Süle- ja tahvelarvutite ostude summeerimata jätmisega on toetuse saaja rikkunud RHS § 28 lõiget 2.**

8. Kuludokumentide kontrolli käigus palus rakendusüksus toetuse saajal selgitada, miks ei ole projekti raames soetatud süle- ja tahvelarvutite maksumusi summeeritud hanke nr 291524 käigus ostetud sülearvutite eeldatava maksumusega ning sellest tulenevalt ei ole väikehange läbiviimisel valitud õiget menetlusliiki. Toetuse saaja põhjendas seda sooviga hoida lahus ostude rahastamisallikad: hanke nr 291524 läbiviimiseks Haridus- ja Teadusministeeriumilt saadud raha (mille tunnuseks eelarves 25009102) ja kaasava hariduse projekti vahendid (tunnus eelarves 25009105).

FINANTSKORREKTSIOONI PÕHJENDUSED

9. Rakendusüksuse hinnangul ei muuda toetuse saaja selgitused käesoleva rikkumise asjaolusid ega järeldusi ning ei anna alust finantskorrektsioonist loobumiseks.

10. Meetme määruse § 23 lõike 5 kohaselt peab toetuse saaja riigihanked läbi viima vastavalt ÜM2022 §-s 11 kehtestatud nõuetele, sh järgima riigihangete seadust, kui ta on hankija RHSi tähenduses (§ 11 lg 1). Haapsalu Linnavalitsus on avaliku sektori hankija RHSi § 5 lg 2 p 2 tähenduses.

11. RHS § 28 lõike 2 kohaselt ei või hankija jaotada riigihanget osadeks eesmärgiga eirata riigihanke teostamiseks kehtestatud korda või nõudeid, eriti kui hankelepingu esemeks on funktsionaalselt koos toimivad või sama eesmärgi saavutamiseks vajalikud asjad, teenused või ehitustööd. Hankija võib jaotada riigihanke osadeks, kui see on objektiivsetel põhjustel õigustatud. Seega keelab RHS § 28 lg 2 jaotada hanget õigusvastaselt osadeks.

12. Hanke õigusvastase osadeks jaotamisega on tegemist, kui hankija ei ole eeldatava maksumuse määramisel summeerinud kokku kuuluvate lepingute maksumusi. Kokku kuuluvad need hankelepingud, mis on RHS § 28 lg 2 kohaselt funktsionaalselt koostoimivad või sama eesmärgi saavutamiseks vajalikud. Toodud määratluse kohaselt tuleb hankijal rakendatavate menetlusreeglite väljaselgitamiseks otsustada, kas planeeritav hange on eraldiseisev üksikhange⁶ või selle osa. Kui hange on üksikhange, saab lähtuda selle konkreetse soetuse eeldatavast maksumusest. Kui aga hanget võib pidada üksikhanke osaks, tuleb kohalduvate nõuete väljaselgitamiseks osade eeldatavad maksumused liita.

13. Asjade puhul tuleb üksikhankena käsitleda selliste asjade ostmist, mis on samalaadsed, st mõeldud samaks või samaseks otstarbeks⁷ ja seda tuleb alati hinnata. Antud juhul ostis toetuse saaja projekti raames neljale koolile süle- ja tahvelarvuteid. Need tooted on olemuselt samalaadsed, st mõeldud samaks otstarbeks ja sama eesmärgi saavutamiseks. Seetõttu leiab rakendusüksus, et projekti ja hanke nr 291524 raames tehtud soetuste puhul on tegemist üksikhanke osadega, mille eeldatavad maksumused tulnuks summeerida ja summast lähtuvalt valida õiguspärane menetluse liik.

⁶ Direktiivides ja kohtupraktikas kasutatakse ühe riigihanke määratlemiseks terminit „üksikhange“.

⁷ Direktiiv 2014/24, art 5 lg 9 ja põhjendus 19.

14. Õiguspärase menetlusliigi valik sõltub hankelepingu eeldatavast maksumusest, milleks on hankelepingu täitmisel eeldatavalt makstav kogusumma⁸ (RHS § 23 lg 2 p 1). Kui riigihanke eeldatava maksumuse arvestamine on RHSis sätestatust tulenevalt võimalik mitmel meetodil ja nendest meetoditest vähemalt ühe kasutamisel oleks riigihanke eeldatav maksumus võrdne kas lihthanke, riigihanke või rahvusvahelise piirmääraga või ületaks vastavat piirmäära, peab hankija arvestama riigihanke eeldatava maksumuse selle meetodi alusel (RHS § 23 lg 8). Seega antud juhul tuleb eelistada nii projekti raames kui ka väljaspool seda ostetud arvutite maksumuse summeerimist nende (toetuse saaja poolt viidatud) rahastamisallika põhisele arvestusele.

15. Kuna arvutite ostmise oli kavandatud projekti eelarves ja taotluse rahuldamise otsus saadi enne hanke 291524 korraldamist, pidi toetuse saajale olema selge, et arvutite ostmisel riigihanke piirmäär⁹ projekti abikõlblikkuse perioodi jooksul ületatakse.

16. Eeltoodust tulenevalt on rakendusüksus seisukohal, et toetuse saaja pidanuks lähtuvalt RHS § 28 lõikest 2 ja § 14 lõike 2 punktist 1 projekti raames koolidele arvutite ostmisel läbi viima avatud hankemenetluse.

KORREKTSIOONIMÄÄR 25%

17. ÜM2022 § 34 lg 1 punkti 2 kohaselt teeb rakendusüksus finantskorrektsiooni otsuse, kui toetuse saamisega seotud kohustust või nõuet ei täideta osaliselt või täielikult ja see on mõjutanud kulu abikõlblikkust. ÜM2022 § 36 alusel kohaldatakse riigihankega seotud rikkumise korral ÜM2014 § 21 lõiget 1¹ ja §-e 22–22⁹.

18. Otsuses käsitletud rikkumise osas esinevad ÜM2014 § 22 lg 3 p-s 2 toodud asjaolud. Selle kohaselt rakendatakse riigihanke piirmääraga võrdse või seda ületava, kuid riigihanke rahvusvahelisest piirmäärast väiksema eeldatava kogumaksumusega hankelepingu korral hankelepingule 25-protsendilist finantskorrektsiooni määra, kui riigihanke osadeks jaotamisel eraldi riigihangeteks on rikutud riigihangete seaduse §-s 28 sätestatud tingimusi.

19. Sama paragrahvi lõike 4 kohaselt võib eelnimetatud juhul hankelepingule kohaldada 10-protsendilist finantskorrektsiooni määra, kui vähemalt hanketeade on avaldatud riigihangete registris. Antud juhul ei ole hankija projekti raames arvutite ostmisel registris teadet avaldanud, mistõttu lõike 4 kohaldamiseks RTKl kaalutusõigust puudub.

20. ÜM2014 § 21 lg 1¹ punkt 3 sätestab, et kui §-des 22–22⁷ nimetatud rikkumise puhul esineb rikkumist kergendav asjaolu ning rikkumise finantsmõju Euroopa Liidu eelarvele saab pidada vähetõenäoliseks, kuid see ei ole välistatud, võib ettenähtud 25-protsendilisele finantskorrektsiooni määrale erandina kohaldada 10- või 5-protsendilist määra. Seega peab rakendusüksus eelkõige hindama, kas antud juhul esinevad sellised rikkumist kergendavad ja finantsmõju vähendavad asjaolud, mille puhul oleks 25%-line finantskorrektsiooni määr selgelt ebaproportsionaalne ning võimalik oleks kohaldada määrana 10% või 5%.

21. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/106013 (edaspidi *ühissätete määrus*) artikli 103 lõike 1 koosmõjus ühissätete määruse selgituste punktiga 70 tuleb rakendusüksusel finantskorrektsiooni määra üle otsustamisel muu hulgas arvestada proportsionaalsuse põhimõttega, mistõttu ei saa rakendusüksus rikkumisele kohaldada automaatselt ÜM2014s vastavale rikkumise koosseisule ettenähtud konkreetset finantskorrektsiooni määra ilma, et oleks eelnevalt analüüsinud, kas antud rikkumisel esineb võrreldes ÜM2014s kirjeldatud rikkumise koosseisuga selliseid erisusi, mille puhul oleks põhjendatud üldisest ettenähtud finantskorrektsiooni määrast väiksema finantskorrektsiooni kohaldamine.

⁸ Arvestades muu hulgas hankelepingu alusel võimalikke tulevikus tekkivaid kohustusi ja hankelepingu uuendamist.

⁹ Asjade ja teenuste riigihanke piirmäär on 60 000 eurot.

22. Rakendusüksus on hinnanud käesoleva rikkumise asjaolusid üksikasjalikult ning on seisukohal, et ei esine selliseid asjaolusid, mis eristaksid käesolevat rikkumist ÜM2014 § 22 lõikes 3 punktis 2 kirjeldatud samalaadsest rikkumisest, mistõttu ei kohaldu ÜM2014 § 21 lg 1¹ punktis 3 toodud määrad ega muud 25%-st madalamad finantskorrektsiooni määrad. Kui toetuse saaja oleks koolidele arvutite hankimisel järginud summeeritud maksumusest lähtuvalt vastavat hankekorda ja teinud seda hanke nr 291524 raames, osalenuks selles suuremal hulgal huvitatud isikuid ning projektis hangitud arvutite kogumaksumus võinuks kujuneda toetuse saaja jaoks soodsamaks. Võttes arvesse, et arvutite pakkujaid on turul palju, tuleb sellise võimaluse tõenäosust pidada arvestatavaks¹⁰. Lisaks on levinud ärimudeli ja turuloogika järgi tavapärane, et suuremas koguses tellimustele rakendatakse müüja poolt ka suuremat allahindlust.

23. Rakendusüksus lisab, et ka Euroopa Komisjoni 14.05.2019 rikkumiste juhendi C(2019) 3452 punkti 2.1 alapunkti 2 kohaselt tuleb asjade hankepingute kunstlikult osadeks jagamise korral, kui selle tõttu ei avaldata kooskõlas siseriiklike õigusnormidega teavet hanke kohta, rakendada 25-protsendilist finantskorrektsiooni määra. Kui analüüsida eelnimetatud juhendis ja ÜM2014 §-des 22–22⁷ toodud riigihangete rikkumiste puhul kohaldatavaid finantskorrektsiooni määrasid tervikuna, siis selgub, et hanke osadeks jagamine ja sellest tulenev menetluse ebaõige valik on üks karmimalt koheldavaid rikkumisi (maksimaalne finantskorrektsiooni määr 100%).

24. Rakendusüksus selgitab, et riigihangete rikkumiste korral ei ole üldjuhul võimalik konkreetset kahjusummat välja arvutada, kuna tegemist on potentsiaalse ja teoreetilise (kaudse) kahjuga, mis võib tekkida õigusnormi rikkumisel ja konkreetsete asjaolude põhjal loetakse rikkumine tõendatuks¹¹.

RIKKUMISE SUMMA JA EELARVE VÄHENDAMINE

25. Vastavalt ÜM2022 § 35 lõikele 5 kohaldatakse finantskorrektsiooni nii kuludele, millelt arvestatakse ühtset määra kui ka ühtse määra alusel arvestatud kuludele.

26. Toetuse saaja on projekti tegevuse nr 7 *Sisustuse või seadmete ostmine* raames esitanud kuludokumendid nr 4 ja nr 10 kogumaksumuses 36 271,24 eurot. Lähtudes punktis 25 toodust lisandub sellele tegevuse nr 12 *Ühtse määra alusel kulu (Otsene kulu 5%)* summa 1813,56 eurot. Kokku on rikkumisega seotud kulude summa 38 084,80 eurot (sh käibemaks).

27. Lähtuvalt antud otsusest loeb rakendusüksus tegevusega 7 seotud kuludest abikõlbmatuks 9067,81 eurot ($36271,24 \cdot 25\%$) ja tegevusega 12 seotud kuludest 453,39 eurot ($1813,56 \cdot 25\%$), **kokku 9521,20 eurot**, millest toetus moodustab 8093,02 eurot ja omafinantseering 1428,18 eurot.

28. ÜM2022 § 37 lõike 3 kohaselt vähendatakse toetuse eelarvet vastavalt finantskorrektsiooni otsuse tegemise ajal taotluse rahuldamise otsuses kehtivale proportsioonile. Kui projekti toetuse ja omafinantseeringu proportsioon on muutunud, vähendatakse väljamakstud toetust ja omafinantseeringut vastavalt makse tegemise ajal kehtivale toetuse proportsioonile.

ÄRAKUULAMINE

29. Tulenevalt ÜSS § 13 lõike 2 punktist 3 annab rakendusüksus enne finantskorrektsiooni otsuse tegemist toetuse saajale võimaluse esitada oma seisukohad.

¹⁰ Rakendusüksus märgib, et sülearvutite tehnilised kirjeldused hankes 291524 ja nn väikehankes olid identsed, kuid hanke 291524 raames ostetud ühe sülearvuti maksumus oli 562 eurot ja väikehanke raames ostetud sülearvuti maksumus sellest kallim, so 585 eurot.

¹¹ Eeltoodud põhimõtet toetab ka Euroopa Kohus, selgitades kohtuasjades nr C-743/18 ja C-406/14, et hanketingimuste rikkumise korral ei ole konkreetse finantsmõju tõendamine nõutav ja see ei pea olema nähtav. Piisab sellest, kui asjasse puutuva fondi eelarve mõjutamise võimalus ei ole välistatud.

30. Rakendusüksus edastas 16.01.2026 toetuse saajale finantskorrektsiooni otsuse eelnõu, paludes esitada omapoolne seisukoht ühes võimalike lisatõenditega hiljemalt 28.01.2026. Toetuse saaja ärakuulamisele ei vastanud.

VAIDLUSTAMINE

31. Otsuse peale on õigus esitada vaie rakendusüksusele 30 päeva jooksul, arvates päevast, mil isik sai või oleks pidanud otsusest teada saama (ÜSS § 31 lg 1, § 32 lg 3 ja haldusmenetluse seaduse § 75).

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiina Sams
toetuste rakendamise osakonna juhataja

Koostaja: Marje Leppik
5917 4802
marje.leppik@rtk.ee